

SUNUŞ

3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye ile AB arasında tam üyelik müzakerelerine başlanması kararı alınmıştır. Bu kararın ardından Türkiye ile AB arasında katılım süreci başlamıştır.

Katılım süreci, Türkiye'nin AB müktesebatına uyumunu, bu uyumun gerektirdiği kurumsal yapılanmaları ve müktesebat uyumu çerçevesindeki uygulamaları kapsamaktadır.

Türkiye ile AB arasında 35 başlık altında yapılacak olan müzakereler ile katılım sürecinin yukarıdaki kapsamda tamamlanması öngörülmektedir.

Katılım süreci müktesebat uyumunu konu alan tüm alanlarda önemli değişimleri ve etkileri de beraberinde getirecektir. Finans sektörü ve kurumları da bu alanlardan biridir.

Katılım sürecinde finans sektörünü içeren müzakere başlığı ise finansal hizmetleri de kapsayan AB'nin hizmetlerinin serbest dolaşımı müktesebatı ve müzakere başlığı olacaktır.

Türkiye'de müzakere çerçevesine giren her sektör katılım sürecinden etkilenecektir ve bu nedenle bu etkilerin iyi analiz edilmesi, sonuçlarının irdelenmesi ve katılım sürecinin etki ve sonuçları ile uyumlu yeni politika önerilerinin geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Etki analizlerinin yapılması ve değerlendirilmesi ile uygun politika önerilerinin geliştirilmesi kamu otoritesinin olduğu kadar sektör temsilcilerinin de ilgi ve görev alanı içinde olmalıdır.

Bu çerçevede, bu çalışma ile katılım sürecinin Türk finans sektörüne etkileri ayrıntılı analiz edilmekte, değerlendirilmekte ve politika önerileri geliştirilerek sunulmaktadır.

AB'nin finansal hizmetlerin serbest dolaşımı müktesebatı, bankacılık sektörü, sermaye piyasaları ve sigortacılık sektöründe ortak düzenlemeler getirmekte, diğer alanlarda henüz ortak düzenlemeler bulunmamaktadır. Bu nedenle çalışmamızda finans sektörü içinde bu üç ana sektör yer almaktadır.

Çalışmada öncelikle Avrupa Birliği Finansal Hizmetler Tek Pazarı, Finansal Hizmetler Tek Pazarının Üye Ülke Finans Sektörlerine Etkileri ve Katılım Sürecinin Yeni On Üye Ülkenin Finans Sektörlerine Etkileri yer almaktadır. Ardından AB Müktesebatı İle Mevzuat Uyumu, Etkileri, Değerlendirme ve Derogasyon Önerileri, AB Katılım Sürecinin Türk Finans Sektörüne Etkileri ile Türk Finans Sektörü İçin Politika Önerileri yer almaktadır. Son olarak ise Katılım Sürecinin Finansal Aracılık İle Ekonomik Gelişme İlişisine Etkileri ve Katkıları sunulmaktadır.

Bu vesile ile çalışmamızın AB katılım sürecinde Türk finans sektörüne ve müzakereleri yürütecek kamu otoritelerine katkı sağlamasını ve diğer sektörlerdeki çalışmalara örnek teşkil etmesini dileriz.

Saygılarımızla
Dr. Can Fuat GÜRLESEL
İstanbul, Ağustos 2006

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM AVRUPA BİRLİĞİ FİNANSAL HİZMETLER TEK PAZARI

GİRİŞ

- I.1 KURUCU ROMA ANTLAŞMASI VE FİNANSAL HİZMETLER
- I.2 FİNANSAL HİZMETLER İLE İLGİLİ İLK DÜZENLEMELER
- I.3 AVRUPA TEK SENEDİ VE FİNANSAL HİZMETLER
- I.4 FİNANSAL HİZMETLER TEK PAZARININ KURULMASI
 - I.4.1 Finansal Hizmetler Tek Pazarı Oluşturma Çalışmaları
 - I.4.2 Finansal Hizmetler Tek Pazarının Tanımı
 - I.4.3 Finansal Hizmetler Tek Pazarının Amacı
 - I.4.4 Sermaye Hareketlerinde ve Hizmet Sunumunda Serbesti
 - I.4.5 Finansal Hizmetler Tek Pazarını Tamamlayıcı Unsurlar
- I.5 FİNANSAL HİZMETLER TEK PAZARININ TAMAMLANMASI; FİNANSAL HİZMETLER EYLEM PLANI 2000
 - I.5.1 Finansal Hizmetler Eylem Planı
 - I.5.2 Finansal Hizmetler Eylem Planının Stratejileri
 - I.5.3 AB'de Finansal Entegrasyonun Sağlayacağı Ekonomik Faydalar
 - I.5.4 FSAP'de Kaydedilen İlerlemeler ve Sürdürülen Çalışmalar
 - I.5.5 Finansal Entegrasyon Sürecinin Önündeki Engeller
- I.6 AVRUPA BİRLİĞİNDE FİNANSAL HİZMETLER POLİTİKASI 2005 - 2010
 - I.6.1 AB'nin Finansal Hizmetler Politikası
 - I.6.2 Finansal Hizmetler Mevzuatının Konsolidasyonu
 - I.6.3 Yeni Düzenleme Girişimleri
 - I.6.4 İzleme Süreci
- I.7 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

II. BÖLÜM AB KATILIM SÜRECİNDE BANKACILIK SEKTÖRÜ

GİRİŞ

II.1. AVRUPA BİRLİĞİ BANKACILIK MEVZUATI VE İLGİLİ TÜRK MEVZUATI İLE MEVZUATLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

II.1.1 Yürürlükten Kalkan AB Bankacılık Mevzuatı

II.1.2 Yürürlükteki AB Bankacılık Mevzuatı ve Türk Bankacılık Mevzuatı İle Karşılaştırma

II.1.3 Mevzuat Uyum Seviyesi ve Değerlendirme

II.2 AB BANKACILIK TEK PAZARI

II.2.1 AB Bankacılık Tek Pazarının Bankacılık Sektörleri ve Kredi Kuruluşlarına Etkileri

II.2.2 Yeni Üye Ülkeler ve Bankacılık Sektörleri

II.3 TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ VE AB KATILIM SÜRECİ

II.3.1 AB Katılım Sürecinde Türk Bankacılık Sektörü

II.3.2 AB Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırma

II.3.3 AB Katılım Sürecinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri

II.3.4 Türk Bankacılık Sektörü İçin Politika Önerileri

II.3.5 Türk Bankacılık Sektörü İçin Büyüme Öngörülleri

III. BÖLÜM AB KATILIM SÜRECİNDE SERMAYE PİYASALARI

GİRİŞ

III.1 AVRUPA BİRLİĞİ SERMAYE PİYASALARI MEVZUATI VE İLGİLİ TÜRK MEVZUATI İLE MEVZUATLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

III.1.1 Avrupa Birliğı Sermaye Piyasaları Mevzuatı

III.1.2 Sermaye Piyasalarını Doğrudan İlgilendiren AB'nin Sermayenin Serbest Dolaşımı Mevzuatı

III.1.3 Mevzuat Uyum Seviyesi ve Değerlendirme

III.2 AB SERMAYE PİYASASI TEK PAZARI

III.2.1 AB Sermaye Piyasası Tek Pazarının Sermaye Piyasaları ve Aracı Kuruluşlarına Etkileri

III.2.2 Yeni Üye Ülkeler ve Sermaye Piyasaları

III.3 TÜRK SERMAYE PİYASASI VE AB KATILIM SÜRECİ

III.3.1 AB Katılım Sürecinde Türk Sermaye Piyasası

III.3.2 AB Sermaye Piyasaları İle Karşılaştırma

III.3.3. AB Katılım Sürecinin Türk Sermaye Piyasasına Etkileri

III.3.4 Türk Sermaye Piyasası İçin Politika Önerileri

IV. BÖLÜM AB KATILIM SÜRECİNDE SİGORTACILIK SEKTÖRÜ

GİRİŞ

IV.1 AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTACILIK MEVZUATI VE İLGİLİ TÜRK MEVZUATI İLE MEVZUATLARIN KARŞILAŞTIRMASI

IV.1.1 AB Hayat Sigortası Mevzuatı ve Karşılaştırma

IV.1.2 AB Hayat Dışı Sigortalar Mevzuatı ve Karşılaştırması

IV.1.3 Türkiye'nin Uyum Sağlayacağı AB'nin Diğer Sigorta Mevzuatı

IV.1.4 Türkiye'nin Uyum Zorunluluğu Olmayan AB'nin Diğer Sigortacılık Mevzuatı

IV.1.5 Mevzuat Uyum Seviyesi ve Değerlendirme

IV.2 AB SİGORTACILIK TEK PAZARI

IV.2.1 AB Sigortacılık Tek Pazarının Sigortacılık Sektörü ve Sigorta Şirketlerine Etkileri

IV.2.2 Yeni Üye Ülkeler ve Sigortacılık Sektörleri

IV.3 TÜRK SİGORTACILIK SEKTÖRÜ VE AB KATILIM SÜRECİ

IV.3.1 AB Katılım Sürecinde Türk Sigortacılık Sektörü

IV.3.2 AB Sigortacılık Sektörü İle Karşılaştırma

IV.3.3 AB Katılım Sürecinin Türk Sigortacılık Sektörüne Etkileri

IV.3.4 Türk Sigortacılık Sektörü İçin Politika Önerileri

V. BÖLÜM AB KATILIM SÜRECİNDE DİĞER FİNANSAL KURUMLAR

V.1 FAKTORING

V.2 LEASING

V.3 ÖZEL EMEKLİLİK

V.3.1 AB Özel Emeklilik Direktifi

V.3.2 AB Özel Emeklilik Direktifi ve Bireysel Emeklilik Sistemi

V.3.3 AB Özel Emeklilik Direktifi ve Özel Emeklilik Hizmeti Sunan Vakıf, Sandık ve Şirketler